

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

**IŠVADA
DĖL LAIMIO LIUIZOS PETICIJOS**

2022 m. spalio 26 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija 2022 m. spalio 26 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Laimio Liuzos peticiją ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą nustatyti, kad asmenims, netekusiems 80 procentų darbingumo, šalpos neįgalumo pensijų išmokų gavimo laikas būtų prilygintas pensijų socialinio draudimo stažui. Sprendimas priimtas, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomonę ir dėl išvadoje išdėstytų motyvų.

Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme (toliau – Pensijų įstatymas) nustatyta, kad pensijų socialinio draudimo stažas (toliau – stažas) – tai laikas, per kurį buvo mokamos arba turėjo būti mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, ir pensijų socialinio draudimo stažui prilyginti laikotarpiai iki 1994 m. gruodžio 31 d. Iki 1995 metų įgytam stažui prilyginami tik tie asmens darbo ar tam tikros veiklos laikotarpiai, kuriais asmuo dirbo ir pagal tuo metu galiojusius teisės aktus buvo ar turėjo būti draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu. Vadovaujantis šia nuostata, Socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 priede yra išvardinti laikotarpiai, buvę iki 1991 m. birželio 1 d. (iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo), ir laikotarpiai, buvę iki 1994 m. gruodžio 31 d. (iki Socialinio draudimo pensijų įstatymo įsigaliojimo), kurie prilyginami stažui. Į stažą, skiriant senatvės pensiją ar netekto darbingumo pensiją ne ilgiau, negu asmuo sukako senatvės pensijos amžių, įskaitomi pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvoje iki 1994 m. gruodžio 31 d., paskirtų netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavimo metai (ar jų dalis, jeigu pensiją asmuo gavo ne visus metus), bei kitų socialinių draudimo išmokų gavimo laikas. Ši teisinio reguliavimo nuostata pagrįsta socialinio draudimo pensijų prigimtimi – jos atspindi asmens indėlį į socialinio draudimo sistemą. Būtent dėl šios priežasties į stažą įskaitomi ne tik darbo laikotarpiai, kai už asmenis yra mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, bet ir įvairių socialinio draudimo išmokų, įskaitant socialinio draudimo pensijas, gavimo laikas. Kadangi teisei gauti bet kurias socialinio draudimo išmokas yra nustatyti tam tikri minimalaus stažo reikalavimai, tai apskaičiuojant senatvės pensiją, į stažą ir pajamas įskaitomi

buvę socialinio draudimo išmokų gavimo laikotarpiai. Jokios kitos išmokos – nei šalpos pensijos, nei socialinės pašalpos, nei kitokios išmokos, finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis, apskaičiuojant senatvės pensijas į apskaičiavimą nėra įtraukiamos.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2002 m. lapkričio 25 d. nutarime atkreipė dėmesį į tai, kad „lėšų, reikalingų senatvės pensijai mokėti, surinkimas ir šių pensijų skyrimas paprastai yra grindžiamas socialiniu draudimu. Socialinio draudimo įmokų mokėjimas suponuoja asmens teisę gauti atitinkamo dydžio senatvės pensiją, šis dydis negali nepriklausyti nuo sumokėtų socialinio draudimo įmokų. <...> solidarumo principo negalima aiškinti kaip įtvirtinančio įstatymų leidėjo diskreciją reguliuoti senatvės pensijų skyrimą ir mokėjimą taip, kad senatvės pensijų dydžiai, kai senatvės pensijų sistema grindžiama socialiniu draudimu, nepriklausytų arba tik menkai priklausytų nuo to, kokio dydžio įmokos buvo mokamos sudarant materialines šių pensijų mokėjimo prielaidas. Socialinio draudimo įmokų dydžiai yra pagrindas diferencijuoti senatvės pensijų dydžius.“

Atsižvelgiant į tai, kad pensijų sistema Lietuvoje yra grindžiama socialiniu draudimu, laikotarpių, kuriais asmenys nemokėjo ar už juos nebuvo mokamos socialinio draudimo įmokos, bei laikotarpių, nesusijusių su socialinio draudimo išmokų gavimu, įskaitymas į stažą paneigtų socialinio draudimo sistemos esmę, nes asmenims į stažą būtų įtraukti laikotarpiai, kuriais jie nebuvo drausti pensijų socialiniu draudimu ir (ar) už juos nebuvo mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, Seimo Peticijų komisijos išvada dėl L. Liuzos peticijoje pateikto pasiūlymo atmetimo teikiama Seimui, taip pat siūloma įtraukti į Seimo rudens sesijos darbotvarkę Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Laimio Liuzos peticijos“ projektą.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis